

Angliści słupskich przedszkoli złapani w sieć, czyli doskonalenie zawodowe inaczej

Pomysł utworzenia sieci współpracy nauczycieli języka angielskiego wśród nauczycieli słupskich przedszkoli zrodził się w Przedszkolu Miejskim nr 25 „Kubuś Puchatek” w Słupsku pod koniec 2013 roku.

Z przyjemnością, ale i niepokojem podjęłam się roli koordynatora doskonalenia zawodowego w tym zakresie. Chciałam wykorzystać doświadczenie, jakie nabyła nasza placówka podczas dziesięcioletniego okresu realizacji strategii oświatowej Miasta Słupska w zakresie upowszechniania języka angielskiego wśród przedszkolaków od trzeciego roku życia.

Zaproponowana forma „sieciowego” doskonalenia wzoruje się na rozwiązaniach Ośrodka Rozwoju Edukacji i wykorzystuje jego ideę, ale nawiązuje też do funkcjonujących przed laty zespołów samokształceniowych. Od 2010 roku Ośrodek Rozwoju Edukacji realizuje projekt „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym, kompleksowym wspomaganie pracy szkół”, który ma na celu opracowanie zasad nowego modelu wspomaganie pracy szkół, od diagnozy, przez planowanie zmian, ich wdrażanie i ewaluację oraz na prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia. Sieci współpracy i samokształcenia są to międzyszkolne zespoły nauczycieli lub dyrektorów, współpracujących ze sobą w ramach wybranego zagadnienia.

O zaletach wzajemnego uczenia się w zespole wiemy nie tylko z własnego doświadczenia, ale i literatury fachowej. Na tę problematykę zwrócono uwagę już w latach siedemdziesiątych w odniesieniu do zarządzania w firmach. Peter Senge wprowadził pojęcie „uczących się organizacji” w 1990 roku. Następnie pojęcie to przeniesiono także na grunt edukacji. Na przełomie lat dziewięćdziesiątych i dwutysięcznych ideę zespołowego uczenia się nauczycieli propagowano w różnorodnych formach doskonalenia oraz literaturze. Problematykę tę analizuje Danuta Elsner w publikacji „Szkoła, jako ucząca się organizacja. Szansa dla ambitnych”.

Praca w ramach sieci i uczenie się od siebie nawzajem ma wiele zalet:

- wszyscy są zaangażowani w proces uczenia się,
- uczą się zespołowo – z innymi i od innych,
- uczą się działając i działają ucząc się,
- podstawą uczenia się są problemy wynikające z praktyki,
- uczenie się jest ukierunkowane na postępy uczniów,
- uczestnicy sieci korzystają z różnorodnych form i metod zespołowego uczenia się.

Danuta Elsner charakteryzuje sieć jako nowego typu organizację (1):

- grupa osób lub instytucji,
- powstaje z potrzeb,
- nie wymaga żadnych czynności prawnych,
- działa poza kontrolą władz,
- działa na zasadach samoregulacji i samoorganizacji,
- działa w oparciu o aktywność członków,
- członków łączy więzi współpracy,
- nie ma trwale wyodrębnionego członka kierowniczego,
- niski stopień sformalizowania działań.

Zaproponowana przeze mnie inicjatywa utworzenia sieci wynikała ze zgromadzonych doświadczeń na temat uczenia się nauczycieli wzajemnie od siebie oraz obserwacji, ale przede wszystkim ze zmian prawnych w zakresie nowego modelu doskonalenia nauczycieli, wprowadzonych rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. 2012, poz. 1196), z dnia 1 lutego 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. 2012, poz. 199), z dnia 28 lutego 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz. U. 2013, poz. 369).

Głównym powodem wdrożenia angielskiego „sieciovania” było planowanie wprowadzenia tego języka do podstawy programowej wychowania przedszkolnego, co nastąpiło od września 2014 roku (Dz. U. 2014, poz. 803). Chcieliśmy wspomóc słupskie placówki przedszkolne, dzieląc się naszym doświadczeniem, materiałami, propozycjami rozwiązań metodycznych. Dzięki powstaniu sieci współpracy, została stworzona okazja do wymiany doświadczeń. Daliśmy anglistom uczącym w przedszkolach możliwość rozwijania umiejętności metodycznych, uzyskania wsparcia od zaproszonych fachowców.

7 października 2013 roku na spotkaniu organizacyjnym, po dokonaniu diagnozy, sformułowano następujące potrzeby uczestników:

- poznawanie metod w nauczaniu języka obcego w edukacji przedszkolnej,
- pozyskiwanie środków dydaktycznych,
- organizacja zajęć językowych,
- podnoszenie kwalifikacji i kompetencji językowych, nawiązywanie współpracy z nauczycielami z placówek w innych krajach,
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację projektów ze środków unijnych,
- pozyskanie informacji na temat planowania i prowadzenia dokumentacji.

Określony został również program działania Sieci:

1. Cele:

- doskonalenie praktyki nauczania języka angielskiego małych dzieci,
- wymiana doświadczeń w zakresie nauczania języków obcych,
- upowszechnianie przykładów dobrych praktyk,
- tworzenie innowacyjnych rozwiązań.

2. Adresaci: nauczyciele języka angielskiego słupskich przedszkoli.

3. Eksperti zewnątrzni: metodycy nauczania języków, wykładowcy uczelni wyższych.

4. Proponowane formy wymiany doświadczeń:

- zajęcia pokazowe, kręgi dyskusyjne,
- warsztaty twórcze – projekty, scenariusze,
- prezentacja materiałów dydaktycznych,
- wykłady,
- konsultacje specjalistów zewnętrznych.

5. Problematyka /zakres tematyczny / działania zespołu:

- przykłady rozwiązań metodycznych:
  - technika dramy,
  - technika Super Simple Songs,
  - wykorzystanie różnych technik i metod w jednostce dydaktycznej,
  - inscenizacja sposobem utrwalania języka;

- planowanie pracy i prowadzenie dokumentacji nauczyciela,
- prezentacja wykorzystania pomocy dydaktycznych,
- wymiana materiałów,
- wyszukiwanie ofert doskonalenia instytucjonalnego.

***

Podczas pierwszego spotkania opracowany został również wstępny harmonogram zajęć pokazowych i otwartych dla zainteresowanych nauczycieli. Przedstawiono także prezentację różnorodnych technik i metod nauczania języka angielskiego, jakie stosowane są w przedszkolu „Kubusia Puchatka”. Dzieci z grupy sześciolatek wystawiły krótkie przedstawienie, pt. „Nessie the Loch Ness monster”.

6 lutego 2014 roku odbyło się kolejne spotkanie, poświęcone zapoznaniu z zastosowaniem technik dramowych w nauczaniu języka. Drama umożliwia naukę języka poprzez aktywną twórczość. Wykorzystuje spontaniczność, emocje, naśladowictwo i zabawę, co wyzwala chęć i łatwość wypowiedzi, także w języku obcym. Prowadząca zajęcia nauczycielka – Justyna Siembrzych, zaprezentowała kilka dramowych technik podstawowych i rozbudowanych w nauczaniu języka angielskiego oraz zaprezentowała praktyczne rozwiązania i pomysły własne nauczycieli, wynikające z ich doświadczeń pracy tym sposobem w naszym przedszkolu. Następnie grupa dzieci pięcioletnich zaprezentowała techniki dramy pod tytułem ‘Happy Castel’. W części warsztatowej do wspólnej zabawy zaangażowane zostały zaproszone nauczycielki. Wzięły one udział w kilku zabawach z zastosowaniem technik dramowych: ‘What’s this?’, ‘Find the owner’, ‘Mirror, mirror’, ‘Magic pot’. Na zakończenie Renata Rzepecka – nauczycielka języka angielskiego w PM-25 przedstawiła ciekawą relację z pobytu w Szkocji w ramach programu Comenius *Uczenie się przez całe życie – mobilność szkolnej kadry edukacyjnej*. Zachęcała do odbywania praktyk zagranicznych, które są okazją doskonalenia metodycznego i językowego, a także poznania kultury krajów anglojęzycznych.

15 kwietnia 2014 roku odbyliśmy wizytę koleżeńską w Przedszkolu Miejskim nr 10 „Świat Fantazji” w Słupsku, obserwując zajęcia języka rosyjskiego, a 7 października 2014 roku odbyły się warsztaty, mające na celu doskonalenie umiejętności wykorzystania materiałów i technik nauczania języka przez piosenkę i zabawę „Super Simple Learning”. Warsztaty prowadzone były przez Iwonę Kakietek z firmy English Language for Kids. Metoda ta opiera się na przyswajaniu języka poprzez śpiewanie rytmicznych piosenek oraz zabawy ruchowe wykonywane przy nich. Uczestnicy czynnie brali udział w zabawach, dzieląc się swoją wiedzą i doświadczeniami oraz proponując alternatywne rozwiązania. Uzupełnieniem warsztatów było użycie pomocy, takich jak flashcards, activity bank, książeczek. Zaprezentowane zostały zestawy narzędzi, niezbędnych w pracy każdego lektora, posługującego się metodą Super Simple Learning, a także propozycje zabaw i gier dla dzieci.

26 listopada 2014 roku Agnieszka Horyza przeprowadziła warsztaty „Kraina Baśni – metoda nauki języków obcych oparta na adaptacji bajek i baśni”. Bajka wprowadza w świat dziecka nie tylko słownictwo typowe dla niej, ale także ogólne, niezbędne w podstawach nauki języka angielskiego – począwszy od kolorów, liczb, części ciała, nazw owoców i warzyw, zwierząt, nastrojów dzieci, słownictwo związane z rodziną, domem, czynnościami codziennymi, ubiorem, posiłkami, zabawkami itd. Każde słówko jest wprowadzone za pomocą obrazu i jest wykorzystane w wierszykach, piosenkach i zabawach ruchowych, które są nieodłącznymi częściami programu. Bajka wprowadza umiejętnie dziecko w tajniki gramatyki, ucząc powoli i skutecznie poprawności językowej. Program wykorzystuje technikę spiralną w nauczaniu: wszystkie nowe elementy są powtarzane w następnych częściach, dopóki nie zostaną w pamięci trwałej dziecka.

8 grudnia 2014 roku odbyło się seminarium *Interactive Storytelling with Young Learners*, prowadzone przez dr Magdalenę Warzyńiak-Śliwkę z Uniwersytetu Gdańskiego. Technika ta wykorzystuje naturalne sposoby nabywania wiedzy i umiejętności przez dzieci: ciekawość, aktywność, logiczne myślenie. Historyjki i opowieści są świetnym materiałem edukacyjnym, również w zakresie języka obcego, gdyż rozwijają myślenie, wyobraźnię, motywują do działania, poszukiwania rozwiązań i wypowiedania się. Historyjka jest konstrukcją, „rusztowaniem” zajęć. Ze względu na krótki czas skupienia dzieci, historyjki należy łączyć, przeplatać innymi działaniami. W części warsztatowej nauczyciele byli uczestnikami zabaw, konstruowali opowiadki, wymieniali pomysły. Spotkanie było dobrą okazją do doskonalenia wypowiedzi w języku angielskim.

***

Członkowie *Sieci współpracy nauczycieli języka angielskiego*, stwierdzili w ankietach ewaluacyjnych, że tegoroczne spotkania w znacznym stopniu rozwinęły ich umiejętności praktyczne w zakresie prowadzenia zajęć anglojęzycznych oraz zachęciły ich do stosowania i poszukiwania skutecznych metod pracy z najmłodszymi. Konkludując, można wymienić następujące korzyści funkcjonowania Sieci:

- integracja środowiska nauczycieli języka angielskiego słupskich przedszkoli,
- zidentyfikowanie i określenie problemów i potrzeb,
- poszerzenie umiejętności metodycznych,
- pozyskanie materiałów i pomocy,
- wymiana dobrych praktyk i doświadczeń,
- uzyskanie wsparcia eksperckiego.

Obecnie wielu nauczycieli słupskich przedszkoli, korzystając ze środków finansowych przeznaczonych na doskonalenie, zdobywa kwalifikacje do nauczania języka angielskiego na studiach podyplomowych *Nauczanie języka angielskiego w zintegrowanej edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej* w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Swoje umiejętności praktyczne do prowadzenia zajęć anglojęzycznych z dziećmi nauczyciele ci doskonali w ramach *Sieci współpracy nauczycieli języka angielskiego*, działającej przy Przedszkolu Miejskim nr 25 „Kubuś Puchatek” w Słupsku. Funkcjonowanie Sieci wspiera Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Słupsku oraz Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku – za co dziękuję.

Aleksandra Schilf
dyrektor Przedszkola Miejskiego nr 25
„Kubuś Puchatek” w Słupsku

Bibliografia:

1. Elsner D. : Sieć współpracy i samokształcenia. Nowa forma doskonalenia nauczycieli. Prezentacja <http://slideplayer.pl/slide/814423>.
2. Nowe formy wspomaganie szkół. Ośrodek Rozwoju Edukacji. Warszawa 2012.
3. Szkoła jako ucząca się organizacja, red. D. Elsner: Chorzów 2003.
4. Wachna-Sosin I., Sołtysińska I., Kocurek M., Świży M.: Przewodnik metodyczny dla koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia. Wyd. ORE 2012, <http://www.bc.ore.edu.pl:552>.